

A magánnyugdíjpénztári tagok 2010-11. évi visszaléptetési folyamata

A magánnyugdíjpénztári rendszer 2010-2011. évi átalakulási folyamatának kiemelkedően fontos része volt a magánnyugdíjpénztári tagok visszaléptetése. A jogszabályok a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer működéséért felelős szerveket bízták meg ennek lebonyolításával.

1. Jogszabályi háttér

Az Országgyűlés 2010. december 13-án fogadta el a *Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alapról, és a szabad nyugdíjpénztár-választás lebonyolításával összefüggő egyes törvénymódosításokról szóló 2010. évi CLIV. törvényt*. A 2010. december 22-én hatályba lépett jogszabály meghatározta a folyamat keretszabályait. A részletes szabályokat rögzítő, a *társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe történő átlépéshez kapcsolódó eljárási szabályokról szóló 297/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet* 2010. december 23-ai hatálybalépésével megkezdődött a visszalépés lebonyolítása.

Az elfogadott jogszabály értelmében nyilatkoznia annak a magán-nyugdíjpénztári tagnak kellett, aki tagsági jogviszonyát fenn kívánta tartani. A nyilatkozatot 2010. december 22. és 2011. január 31. között a személyazonosság ellenőrzése céljából személyesen kellett megtenni. Erre a nyugdíjbiztosítási szerveknél volt lehetőség: bármely nyugdíjbiztosítási igazgatóságnál, a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnál, illetve az ONYF-nél is.

Annak érdekében, hogy a tagsági jogviszony fenntartásáról valamennyi érdekelt nyilatkozthasson, a jogszabályok erre további lehetőségeket is meghatároztak, a következők szerint.

- A tartósan külföldön foglalkoztatott, tartós külszolgálatot teljesítő vagy külföldi tanulmányokat folytató magán-nyugdíjpénztári tag nyilatkozatát – az előírt időtartam alatt – személyesen a Magyar Köztársaság külképviseletén is megtehetette.
- Ha magán-nyugdíjpénztári tag a személyes nyilatkozattételben (egészségügyi, vagy egyéb ok miatt) akadályoztatott volt, 2011. január 21-éig írásban ún. *helyszíni nyilatkozattételt* kérhetett a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervtől. Ez azt jelentette, hogy a nyugdíjbiztosítási szerv a kezdeményező személyt felkereste a nyilatkozattétel érdekében.
- Ha a helyszíni nyilatkozattételre jogosult személy 2011. január 31-ig rajta kívülálló okból nem tudta megtenni nyilatkozatát, akkor további lehetőség is biztosított volt számára. Eszerint az akadály megszűnésétől számított 8 napon belül, de legkésőbb 2011. február 28-ig a nyilatkozat pótlása érdekében igazolási kérelmet terjeszthetett elő.

Nyilatkozattétel hiányában a társadalombiztosítási nyugellátásban nem részesülő magán-nyugdíjpénztári tag tagsági jogviszonya 2011. március 1. napjával automatikusan megszűnt.

2. A pénztártagok döntése

A pénztártagsági jogviszony fenntartásának magánnyugdíjpénztári jogszabályban meghatározott lehetőségével a tagok a következők szerint éltek:

- a nyugdíjbiztosítási szerveknél, a külképviseleteken, valamint helyszíni nyilatkozattétel során lakó- vagy tartózkodási helyén összesen 98 854 fő nyilatkozott tagsági jogviszonyának fenntartásáról; ebből
- helyszíni nyilatkozattétel során 409 fő;
- a külképviseleteken 2011. január 31-éig 2262 fő;
- igazolási kérelemmel 2011. február 28-áig 53 magán-nyugdíjpénztári tag tett nyilatkozatot;
- 2011 márciusában a jogorvoslati lehetőségekkel élve további 4 fő kezdeményezte jogviszonyának fenntartását.

A folyamat során így a – 2010. végén – 3,1 millió pénztártag 3,2 %-a kezdeményezte a tagsági jogviszony fenntartását. A tagság 96,8 %-a döntött tehát úgy, hogy a kötelező nyugdíjrendszer keretében kizárólag társadalombiztosítási nyugellátást kíván igénybe venni. A pénztártagok döntő többsége így az időskori megélhetésének biztonsága szempontjából kedvezőbbnek ítélte a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe történő visszalépést.

3. A visszalépési folyamat

A nyugdíjbiztosítási szervek feladatai az érintettek előzetes és folyamatos tájékoztatására, a visszalépés adminisztratív lebonyolítására, valamint a visszalépett személyek adatainak továbbítására terjedtek ki. A feladatok teljesítésére az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság részletes ütemtervet készített.

A nyugdíjbiztosítási szervek előkészítő munkája a törvényjavaslat országgyűlési benyújtásával párhuzamosan elindult. Ez volt az előfeltétele annak, hogy a törvény hatályba lépésének napján a visszalépési folyamat érdemben is megkezdődhessen.

A magánnyugdíjrendszer átalakításának fontos célja volt, hogy a pénztártagok korrekt információk birtokában dönthessenek időskori biztonságukról. Ennek érdekében az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság valamennyi pénztártag részére tájékoztató levelet postázott a törvény hatályba lépését követően, 2010 utolsó napjaiban. Ennek révén a pénztártagok tájékoztatást kaptak visszalépési és

tagsági jogviszony-fenntartási döntéseik várható következményeiről, valamint gyakorlati teendőikről is.

Külön tájékoztatás került kiküldésre azok részére, akik korábban már igénybe vették a magánnyugdíjpénztár egyösszegű szolgáltatását. A törvényi szabályozás számukra is lehetővé tette az „utólagos visszalépést”, tehát azt, hogy a szolgáltatás összegének visszafizetése révén visszamenőleges hatállyal teljes összegű társadalombiztosítási nyugellátást kapjanak. A kiküldött levelek mellé mindkét esetben csatolásra került egy tájékoztató összeállítás is, amely a várható leggyakoribb kérdésekre írott válaszokat tartalmazta.

A nyugdíjbiztosítási szervek felkészültek további kérdésekre, illetve arra is, hogy az érintett személyek részére egyes tömegkommunikációs csatornákon nyújtott információk több esetben pontatlanok voltak. Szükséges volt ezért, hogy a nyugdíjbiztosítási szervek részletes információkkal tudják alátámasztani a megküldött tájékoztatásban foglaltakat. Így azt is, mely szerint a pénztártagoknak csak egészen kivételes esetekben lehet előnyös a tagsági jogviszony fenntartása.

Így a feltételek adottak voltak ahhoz, hogy a nyugdíjbiztosítási szervek a tagsági jogviszony fenntartásával kapcsolatos többletfeladataikat eredményesen lássák el. Ezt elősegítette az is, hogy a nyugdíjbiztosítási szervek, illetve az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság illetékes szervezeti egységei között folyamatos konzultáció és egyeztetés zajlott le. Így mód nyílt a felmerülő problémák eredményes kezelésére.

A jogszabályi előírások alapján az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóságnak az érintett magánnyugdíjpénztár, valamint a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete részére kellett továbbítania a nyilatkozat tevő személyek adatait. E feladat végrehajtása már a nyilatkozattételre rendelkezésre álló határidő lejártá előtt megkezdődött, majd a jogszabályban foglaltaknak megfelelően 2011. március 31-éig lényegében le is zárult. (Egyes esetekben – pl. adatok pontosításának szükségessége – csak a határidő lejártát követően volt lehetséges az adatok továbbítása.)

4. Értékelés

Összességében elmondható, hogy a pénztártagok visszaléptetési folyamata a jogszabályban leírtaknak megfelelően, zökkenőmentesen zajlott le. A menet közben jelentkező problémákat a nyugdíjbiztosítási szervek hatékonyan kezelték. A lebonyolítással kapcsolatban érdemi panasz nem merült fel. Általánosan elismerésre került, hogy a nyilatkozatok befogadásának, az ügyintézésnek és a tájékoztatásnak a feladatai a követelményeknek megfelelően kerültek ellátásra.